

UVODNA PJESMA

Dode taj čas: osjetiš: valja mi to učiniti.
Jer hoću naprijed, a noge su mi za korak novi
Preteške.
Sva prošlost kao negve teške zarobila te u mjestu.

Valja ti se rastati s njom.
Preseliti je iz pamćenja u snove
U kojima uspomene kao leptiri lepršaju,
Dolaze i odlaze po nekomu svom hiru
Ili zakonima kaosa od kojeg je,
Kažu fizičari umni,
Stvoren svijet.

Valja mi se rastati s njom.
Ali rastanak je nemoguć
Od onoga o čemu ne znaš ništa,
A nosiš ga u sebi
Kao talog riječi predaka,
Školskih lekcija,
Pročitanih knjiga,
Povijesnih priča što ih gledah
U tami kino dvorana, okružen
Uzdasima šiparica i sluškinja,
Duhanskim dimom,
Vonjem kokica prženih u užeglome ulju.
Dakle...
Prošlosti, što si?
Od čega mi se rastati
I oprostiti valja?

OPROŠTAJ S MOREM

Okrenuti toj modrini, najljepšoj na svijetu
Leda
I reći joj »zbogom«
Onima koji znaju što more čovjeku jeste
Teže je nego umrijeti.
Zato ponesoh more u sebi,
Sve svoje dane i noći jadranske
I sada oni žive i dalje u meni,
Kada se sjever
Okomi na Panoniju
Griju me Suncem Sredozemlja
I razgone mrak što se s istoka
Nad naše krovove prikrada.
Htjedoh, ali ne!
Neću se oprostiti s tobom, more!
U meni si i sada svake večeri
Dok gledam kako gori zapadno nebo,
Kao i nekoć stojeći na pijesku
U Santa Monici
Kada gledah kako jedina zvijezda
Koju imamo da nas grije i da nas hrani
Uranja polako u Pacifik i kada
Znajuć' da me sutra lijet dugi čeka
Ne rekoh mu zbogom,
Jer more me čeka i kamo idem,
More je svagdje oko nas i u nama
I naša duša je more
Po kome plove sjećanja
Izranjajuć' na pučinu uma
Po njima znanom slijedu

Te vraćajuć se
U svoja mala gnijezda
U svoju usnulost.

Bit ćeš u meni, more,
Dok me ima.

OPROŠTAJ S ILUZIJAMA

Mogu li to,
A ostati čovjek?
Danima gledam kako se ljudi tope.
Položio sam anatomiju i patologiju
U onim davnim vremenima
Kada su iluzije sjale
Kao drugo sunce na nebu,
Sunce koje nam je spržilo krila
Govoreći:
Što će vam ona?
Kamo biste kad svagdje oko nas
Zjapi praznina?

Vjera da će zla proći
I dobro trajati vječno
Iluzija je koju
Svatko u umu nosi
I od nje se oprašta tek
Kada mu srce stane.
O drugim iluzijama je riječ.
Onima što nas love
Na svakom koraku,
Dok tražimo ljepotu,
Dok tražimo ljubav,
Dok tražimo vrata
U neki bolji svijet.
»Da«, kazuju nam
Šapatom u noćima
Kada smo sami
I u naše snove se preoblače.

»Da!« Mi smo ljepota,
Mi smo ljubav,
Mi smo bolji svijet.

Onda svane.

I mi sjedimo na terasi uz jutarnju kavu
Prebirući po iluzijama

Kao gitarist po strunama.

»Da, sve je tu«, zaključuješ.

Neopisiva modrina neba

Nad glavom žene

Koja te zaljubljeno gleda

I dobre vijesti na naslovnici novina

Pred tobom.

A opet...

Osjećaš: to je samo slika života, a ne sam život,

Slika po kojoj će se prije ili docnije

Pojaviti naprsline i onda će se

U djelićima stropošitati na tle,

A u lice će nam se ceriti

Onaj što ništavila sije po svijetu

I mi ćemo očajnički tragati za novom

Iluzijom,

Uvjereni da je ona prava

I diviti se novoj idili usred koje

Gradimo svoj dom,

Liječimo bližnje,

Pišemo pjesme,

Dok se krajolik ponovo ne raspadne

I ostanemo na pustoj ledini

Samo s Nečastivim,

Tim jedinim svjedokom

Prolaznosti vjere.

OPROŠTAJ SA ŠUMOM POKRAJ RIJEKE

Stojimo skupa nepomični
Tvoja stabla i ja.
Ja blago pognut od dugog življenja
U vremenima olujnim,
Tvoja stabla nakrivljena
Svako na svoju stranu,
Ovisno o tome kojemu su vjetru
Popustila.
A puhali su odasvud:
I k tebi, šumo, ustremljeni,
A nitko tomu razlog nije znao,
Pa ni oni sami.
I k meni, al' znajući razlog,
Jer sve čemu je čovjek meta
Taj razlog nalazi u njemu –
Uljezu koga um vodi
Među svijetom koga vodi nalog
U stanicama usađen,
Svrsi opstanka i trajanja
Primjeren.

Stojimo skupa nepomični
Tvoja stabla i ja.
Rijeka pod nama
Vodom koja dolazi i odlazi
Ispire naš lik.
Moramo se rastati,
Šumo,
Vrijeme je.
Jer eno dolaze drvosječe

I ljudosječe.
Nema nam drugo, šumo,
Do svatko u svoj spas uzdati se.
Ja u bijeg,
Ti u svoje sjeme i korijenje.

Proći će oni što sijeku,
Šumo,
I vratit će se
Oni što rastu
Uvijek i iznova.
Meni nema povratka.
Moram naprijed
Jer sve je preda mnom,
I nada koja se nikada ne gasi
I uvijek iste želje budi
I vječna tama.

OPROŠTAJ S OMILJENOM IGROM

Caisa, žao mi je što te iznevjerih prerano,
A vratih ti se dockan.
To je stoga što mi crno-bijela ploča
Premala bijaše za rat
Što svakomu kad stupi na kapiju života
Nametnut bude
Od sila prejakih za njegov um,
Pun krhkih znanja za iskustva
Što ga vrebaju.
A sad raširila se
U nepregledno polje dobra i zla.

Naspram mene
Zavaljen, nasmiješen
I zadovoljan sobom
Vođa crnih figura sjedi
I čeka moj prvi potez.
Igramo nas dvojica
Godinama
Partiju za partijom
I, kad pred ovu,
Posljednju možda,
Sabrah skor
Neriješen, ustvrdih,
Bješe.

Krenimo dakle!
Pobijedimo
Taj podrugljiv lik,
Tu sigurnost da on, taj moj

Rival vječiti, ima zadnju riječ
I potez zadnji.

Znam, ovu partiju igram u život
I tako ću je i odigrati.

Dakle: de četiri.
Kraljici povjerenje
Jer kralj je trut,
Glavobolja
Koju bi najbolje bilo izbaciti
S ploče
Kad ne bi bio simbol
Pobjede ili poraza.
De pet.
Čuvanje simetrije je znak slabosti.
Znam što moj protivnik misli:
»Što će hrabrost onomu
Koji ima odgovor na sve?«

Ce četiri.
»Uzmi, znam da si nezajažljiv.«
Vidim: bori se s pohlepom urođenom mu
I uzima ponuđeni plijen.
De ce četiri.

Skakač na ef tri.
Pješak je sklonjen, krčimo put.
Tko vlastitih ideja nema, prisvojiti će tuđu.
Moj vječni protivnik
Od toga sagradio je svoju moć,
Od podražavanja Boga.
Što sad? I mi konja za trku imamo.
Es ef šest.

E tri. Put lovcu je otvoren.
E šest. Podražava i mene!
Lovac ce četiri. Sada smo kvit!
Ce pet. Dobro. Mala rokada,
A ti se očituj što hoćeš.
Skakač ce šest. Kasniš!
Dama e dva. Kuli ustupa mjesto.
A šest. Slutim mu plan i zato:
Skakač ce tri – mamac otrovni.
Zagrizi ga, siguran u svoj napad!
Hoće! Be pet. Dobro. Idemo korak nazad.
Lovac be tri. Be četiri. Hoćeš ga?
De pet! To nisi očekivao?
Skakač a pet. A što drugo?
Lovac a četiri. Šah!
Lovac de sedam. Odbrana, a ne napad!
De uzima e šest. Pozicija ti se raspada,
Crni viteže!
Ef uzima e šest. A sada kula de jedan!
Be uzima skakača na ce tri. Ah, slasti!
A onda malj: Kula uzima de sedam!
Skakač uzima kulu, ali bijeli skakač na e pet.
Crna kula ide u pomoć. Dockan.
Be uzima ce tri. Kralj e sedam. Kad i taj tromi stvor
Kreće u boj, onda nam se pobjeda smiješi!
Sad ne popustiti! E četiri!
Skakač ef šest, ali prijatnija ostaje:
Lovac ge pet! Crni viteže, vise ti dama i top!
Dama ce sedam. Lovac ef četiri! Iz prijatnje
U prijatnju. Bježimo: dama be šest.
Sad kula de jedan. Ge šest – oživljavanje mrtvog lovca.
Ponovo lovac ge pet.
Krpjenje jedne rupe otvara drugu!
Lovac ge sedam, ali skakač de sedam!
Preostalo je batrganje: kula de sedam!

Kula de sedam – šah!
Kralj ef osam, Lovac ef šest, Lovac ef šest!
A sad coup de grace: e pet!
I mat je neizbježan!

I tada osjetih: s druge strane ploče
Više nikoga nema.
Ploča preda mnom blijedi i nestaje
I pojavljuje se cesta što me vodi unedogled
I crveno sunce jutro
Nad njom.

O VJEROVANJIMA

Vjera je prva,
Saznanje dolazi potom.

Lijep i beskoristan zaključak.
Jer stvar je u tome:
Poraz nas uvijek čeka
Na kraju puta
Ako put dugo traje.
Umiru sretni samo oni
Koji doživjev' slavu
Budućnosti okrenu leđa.
I oni kojima je vjera prva
I posljednja pratilja
Koja ih priječi pitati: gdje je Raj
Kada je Pakao svagdje oko nas?

Ako te sumnja da smo tek
Manji broj vrata u beskonačju tajni
Otvorili u tomu ne priječi,
Onda je biti agnostik jedino
Rješenje
Koje ti dopušta u dokolici
Koje uvijek onoliko imaš
Koliko si od briga otmeš,
Razmotriti vjerovanja što ih povijest bilježi,
A ti ih poznaješ.
Raščlanjivati ih
Potankost po potankost,
S blagim podsmijehom često,
S nasladom ponekad čak.

Ali koji rezultat na koncu?
Milijarde zabluda i grješaka
Što su nekoć slovile za istine.
Napučile su muzeje, knjižnice svjetske i ina odlagališta
Prošlosti.
A napredak što bismo danas mogli nazvati
Pratehnologijom?
Sustav odbacivanja staroga novim, u komu su kroz milenije
Preživjela samo tri otkrića:
Plovilo, kotač i kresivo.

Oh, kako je slatko imati to znanje!
Taj motor što pokreće
Tvoj um.
Um tako rijedak po svojstvu
Stranom većini umova.
Um gladan saznanja
I nikad sit kad odgovor
Na njegovo pitanje stigne.

Jer što je život
Do li stalno osvrtnje!
Zaludni lov slike budućeg
U krhotinama i umotvorinama
Dok ti um nudi pehar u komu
Gorkom gutljaju kajanja slijedeć'
Slatki gutljaj nove nade
Krijepi duh.
Pripravljajuć' ga
Za novi gutljaj
Gorke istine.
Potom ništa.

DJETINJSTVO

Hoću li se oprostiti s njim?
O, ne! Ono je vatra što sveudilj grije
Tijelo moje, gluho na naputak,
»Kad je čemu vrijeme«.
Ta vrijeme je uvijek za sve što požele
Osjetila moja,
Moje oči ponajvećma, videć' kako vrijeme stoji
Dok ljudi dolaze i odlaze,
Stabla se ruše i nova niču,
Carstva se krune u prah
Iz kojeg nova se dižu.
Osjetila me vode naprijed
Od ove stajanke,
Ove razdjelnice
Sjećanjima vođena,
Slikama dana kad mi je još bio dostatan
Jedan mali usnuli grad,
Jedna mala i brza rijeka,
Paprat i vrbe oko nje
Na njima sam s drugovima svojim.
Sretni smo jer izbjegli
Iz svijeta ljudi
Ne čujemo
Huk sudbine,
Ali vremenu ne možemo
Umaći.
Sakriti od njega
Duboko u sebi.
To djetinjstvo
Putna je karta

Koju ćemo izvaditi iz srca
Da bismo je pokazali onomu
Tko na ulazu u vremeplov
Bira putnike.